

آزمون بزرگ دولت در بورس

بسته‌های مالی دولت توانست بخشی از ترس سهامداران را مهار کند، اما بازار سرمایه همچنان در برابر نااطمینانی‌های اقتصادی، فقدان شفافیت و نوسانات سیاست‌گذاری آسیب‌پذیر است

در روزهایی که بسیاری از شاخص‌های بورس تهران در وضعیت قرمز فرو رفتند و سهامداران خرد با اضطراب از افت بیشتر قیمت‌ها، به صف‌های فروش پناه بردند، دولت چهاردهم وارد عمل شد. با طراحی مجموعه‌ای از بسته‌های حمایتی، وزارت اقتصاد کوشید مانع از فروپاشی بازار سرمایه شود و اعتماد ازدست‌رفته را بازباید. این بسته‌ها که شامل تزریق منابع مالی، تخصیص خطوط اعتباری و هماهنگی با بانک مرکزی هستند، تا کنون مانع از سقوط آزاد شاخص‌ها شده‌اند. اما پرسش اصلی همچنان باقی است: آیا این اقدامات، به‌مثابه مُسکنی موقت عمل خواهند کرد یا مسیر را برای بازسازی پایدار بورس هموار می‌سازند؟

احتیاط، هیجان و پیامدهای آن

نزول ناگهانی بازار در هفته‌های گذشته، به‌ویژه برای سرمایه‌گذاران خرد، شوکه‌کننده بود. شاخص کل بورس در عرض چند روز، بخش عمده‌ای از دستاوردهای ماه‌های گذشته را از دست داد و بسیاری از نمادها به وضعیت صف فروش رسیدند. این روند، اگرچه در ظاهر ناشی از کاهش جذابیت سودآوری برخی صنایع به دلیل تحولات منطقه‌ای و نوسانات نرخ ارز بود، اما در واقع بیش از هر چیز، نتیجه رفتارهای هیجانی و نااطمینانی عمیق در میان بازیگران کوچک بازار بود.

تحلیلگران با اشاره به تجربه‌های مشابه در سال‌های گذشته، تأکید دارند که ترس و هیجان، بزرگ‌ترین دشمن سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی‌اند. روزه سلگی، کارشناس بازار سرمایه، در گفت‌وگو با آتیه‌نو‌هشدار داد که بخش عمده‌ای از فشار فروش اخیر، نه از تحلیل‌های بنیادی، بلکه از واکنش‌های احساسی و تشدید فضاهای روانی نشأت می‌گیرد. به گفته او، پلتفرم‌های اجتماعی، به‌ویژه کانال‌های غیررسمی در پیام‌رسان‌ها، با پمپاژ اخبار تأییدنشده و شایعات اغراق‌آمیز، به التهاب بازار دامن زدند.

در پاسخ به این وضعیت، دولت دست به کار شد. طراحی بسته‌های حمایتی هدفمند که شامل تزریق منابع به صندوق تثبیت بازار، ارائه تسهیلات به نهاد‌های مالی و خرید هدفمند سهام شرکت‌های بزرگ بود، در دستور کار قرار گرفت. اما چالش اصلی، نه فقط در اجرای این بسته‌ها، بلکه در هماهنگی آن‌ها با سیاست‌های کلان اقتصادی نهفته است.

عزم دولت بر حمایت

وزارت اقتصاد به ریاست علی مدنی‌زاده، طی روزهای گذشته کوشید از طریق بیانیه‌های مطبوعاتی و حضور فعال در رسانه‌ها، بر عزم دولت برای حمایت از بورس تأکید کند. آن‌طور که اعلام شده، بسته‌های حمایتی شامل استفاده از منابع بودجه‌ای، همکاری با بانک مرکزی برای تأمین خطوط اعتباری و مدیریت هدفمند نقدینگی از طریق بانک‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری است. مدنی‌زاده در اظهاراتی کم‌سابقه تأکید کرد که «ثبات بازار باید پایدار و نه مصنوعی باشد». به بیان دیگر، دولت نمی‌خواهد تنها از طریق تزریق پول جلوی سقوط را بگیرد، بلکه هدف، ایجاد تعادل ساختاری با استفاده از ابزارهای اقتصادی بلندمدت‌تر است. در همین راستا، برخی منابع مطلع از تخصیص بخشی از نقدینگی به صندوق‌های تثبیت بازار خبر می‌دهند که قرار است در نمادهای بزرگ و شاخص‌ساز، ورود کنند. با این حال، موفقیت این حمایت‌ها منوط به چند پیش‌شرط مهم است: نخست، شفافیت در نحوه تخصیص منابع و جلوگیری از انحراف مالی؛ دوم، هماهنگی سیاست‌های مالی و پولی برای کنترل آثار تورمی اقدامات حمایتی؛ و سوم، پایدنی به‌زمان‌بندی و خروج حساب‌شده از این مداخلات.

تعادل شکننده، امید محتاطانه

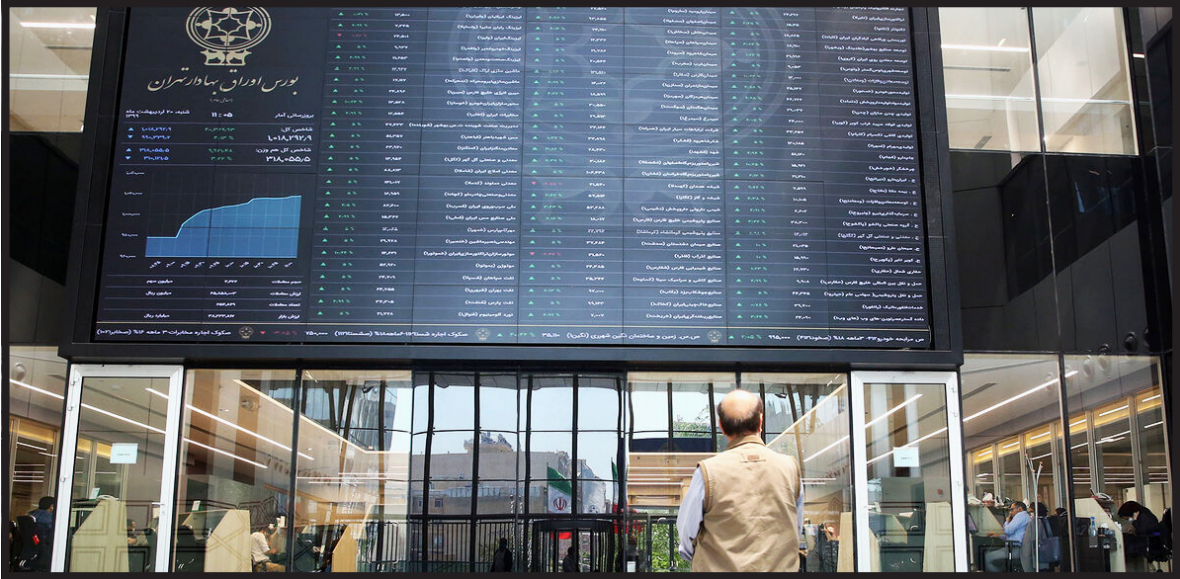
بازار، با وجود حمایت‌ها، همچنان در وضعیت شکننده‌ای قرار دارد. تحلیلگران معتقدند که

مداخلات مالی اگرچه ممکن است در کوتاه‌مدت به تعادل موقت منجر شوند، اما برای بازگرداندن اعتماد عمومی کافی نیستند. در غیاب اصلاحات ساختاری، سیاست‌های حمایتی نه‌تنها نمی‌توانند رشد بلندمدت ایجاد کنند، بلکه حتی ممکن است به شکل گیری حباب‌های مقطعی منجر شوند. در عین حال، برخی نشانه‌های امید نیز وجود دارد. به‌عنوان نمونه، صنایعی چون پتروشیمی‌ها و فلزات اساسی که وابستگی بالایی به قیمت‌های جهانی دارند، به دلیل ثبات نسبی در بازارهای بین‌المللی، در وضعیت مناسبی به سر می‌برند. همچنین گروه‌هایی از صنایع ریالی که در اфт اخیر به کف قیمتی رسیده‌اند، اکنون بار دیگر مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار گرفته‌اند.

فرصت‌های موجود، اگر با هدایت دقیق منابع و کنترل هیجانات بازار همراه شوند، می‌توانند زمینه‌ساز جذب نقدینگی جدید باشند. اما همچنان خطر بازگشت رفتارهای توده‌ای و موج‌سواری‌های کوتاه‌مدت وجود دارد، به‌ویژه اگر دولت در مدیریت انتظارات عمومی و شفاف‌سازی اقداماتش ناکام باشد.

ساختار باید اصلاح شود

همه کارشناسان اقتصادی بر یک نکته تأکید دارند: حمایت‌های مالی، هرچند ضروری، نمی‌توانند جایگزین اصلاحات ساختاری در بازار سرمایه باشند. بدون بازنگری در مقررات مرتبط با شفافیت اطلاعاتی، نظام مالیاتی، نرخ بهره، و نحوه قیمت‌گذاری انرژی

برای صنایع بورسی، بازار سرمایه ایران در معرض آسیب‌پذیری مکرر باقی خواهد ماند.

به تعبیر یکی از تحلیلگران، «بازار، نیازمند اصلاح است نه آرایش.» تزریق منابع مالی بدون اصلاح سازوکارهای ناکارآمد، صرفاً به تأخیر در بحران بعدی منجر خواهد شد. بنابراین، بسته‌های حمایتی باید با یک نقشه‌راه اصلاحی همراه شوند تا در کنار ایجاد ثبات، زمینه را برای رشد پایدار فراهم آورند.

دولت چهاردهم، اگر خواهان بازگرداندن اعتماد واقعی به بازار سرمایه است، ناچار خواهد بود در سال‌های پیش‌رو به‌جای تکیه بر حمایت‌های دوره‌ای، به سمت نهادسازی، تقویت نظارت و توسعه بازارهای مالی حرکت کند.

آزمونی برای سیاست‌گذار

در نهایت، بورس تهران در برابر یک آزمون بزرگ قرار دارد. آزمونی که در آن نه فقط کارایی بسته‌های حمایتی، بلکه توان دولت در مدیریت انتظارات، هماهنگی میان نهادها و شفافیت در سیاست‌گذاری به محک گذاشته می‌شود. پرسش اصلی این است: آیا دولت خواهد توانست از این بحران به‌عنوان فرصتی برای بازسازی عمیق بازار استفاده کند؟ یا آن‌گونه که تجربه‌های گذشته نشان داده‌اند، دوباره به حمایت‌های موقت، بی‌هدف و زودگذر بسنده خواهد کرد؟ پاسخ به این پرسش، سرنوشت بورس ایران را در ماه‌های آینده رقم خواهد زد. بازار، منظر عمل است، نه وعده.

تعهد به پایداری زیست‌محیطی

یکی از برجسته‌ترین دستاوردهای پشم شیشه ایران، رعایت الزامات زیست‌محیطی و عدم قرارگیری در فهرست صنایع آلاینده سازمان حفاظت محیط زیست است. این موضوع در صنعتی که اغلب با چالش‌های زیست‌محیطی مواجه است، مزیتی رقابتی برای شرکت به شمار می‌رود. رعایت استانداردهای زیست‌محیطی، به‌ویژه در پروژه‌های ملی که حساسیت بالایی به این موضوع دارند، جایگاه پشم شیشه ایران را به‌عنوان یک تولیدکننده مسئول تقویت کرده است. این تعهد نه‌تنها به بهبود تصویر برند کمک می‌کند، بلکه زمینه را برای مشارکت در پروژه‌های بزرگ ملی و منطقه‌ای فراهم می‌سازد.

چشم‌انداز توسعه و نوآوری

پروژه‌های توسعه‌ای شرکت، بخش مهمی از افق آینده آن را شکل می‌دهند. پروژه احداث کارخانه جدید با پیشرفت فیزیکی ۶۹ درصدی تا پایان سال ۱۴۰۳، قرار است تا پایان سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری برسد. این پروژه ظرفیت تولید شرکت را به شکل قابل توجهی افزایش خواهد داد و پاسخگوی تقاضای رو به رشد بازارهای داخلی و خارجی خواهد بود. علاوه بر این، طرح توسعه تولید الیاف شیشه نیز در دستور کار قرار دارد که می‌تواند تنوع محصولات و توان رقابتی شرکت را تقویت کند. این پروژه‌ها نه‌تنها به افزایش ظرفیت تولید کمک می‌کنند، بلکه با ارتقای فناوری و بهبود کیفیت محصولات، پشم شیشه ایران را در موقعیت بهتری برای رقابت در بازارهای جهانی قرار می‌دهند. بهره‌برداری از این طرح‌ها، همراه با مدیریت کارآمد و تمرکز بر نوآوری، می‌تواند پشم شیشه ایران را به یکی از پیشگامان صنعت عایق‌سازی در منطقه تبدیل کند.

خانه‌ها، نیروگاه‌های کوچک آینده

با آغاز تابستان و رشد مصرف برق، سیاست‌گذاران حوزه انرژی در ایران، با هدف کاهش فشار بر شبکه و توسعه پایدار زیرساخت‌ها، گام تازه‌ای در مسیر گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر برداشته‌اند. عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو، از رونمایی سه بسته جدید حمایتی برای احداث نیروگاه‌های خورشیدی خانگی در روزهای آینده خبر داده و تأکید کرده که این اقدامات در راستای مشارکت مستقیم مردم در تولید برق، مدیریت انرژی و شبکه و ارتقای امنیت انرژی کشور طراحی شده‌اند. هم‌زمان، طرح‌های متعددی در صدها نقطه کشور در دست اجراست که هم ظرفیت تولید را افزایش می‌دهد و هم مسیر مشارکت عمومی را

در صنعت برق بازتر می‌کند. به گفته وزیر نیرو، در حال حاضر بیش از ۳۸۰۰ مگاوات ظرفیت جدید در مراحل آماده‌سازی است که تا پایان امسال، وارد مدار خواهد شد. در همین حال، ظرفیت تولید انرژی‌های تجدیدپذیر کشور تا پایان تیرماه به ۳ هزار مگاوات خواهد رسید و هدف‌گذاری نهایی برای دستیابی به ظرفیت ۳۰ هزار مگاواتی تا پایان دولت در دستور کار قرار دارد.

مجوزهای لازم برای تأمین مالی این پروژه‌ها با تأیید مقام معظم رهبری صادر شده و صندوق توسعه ملی نیز در این طرح‌ها مشارکت می‌کند. بر اساس اعلام وزیر، بانک مرکزی نیز به کمک آمده و قرار است صندوق سرمایه‌گذاری جدیدی از مسیر بازار سرمایه برای جلب مشارکت عمومی شکل بگیرد. نمونه موفق این الگو، نیروگاه برند بوده که با مشارکت مالی مردم به بهره‌برداری رسیده است.

در کنار این اقدامات، دولت تلاش دارد اقتصاد انرژی تجدیدپذیر را برای خانوارها و صنایع جذاب‌تر کند. اجرای سیاست‌های تشویقی در برخی استان‌ها، نظیر طرح‌های نصب پنل‌های خورشیدی بر پشت‌بام منازل در استان مرکزی، بازخورد مثبتی داشته و قرار است این الگو گسترش یابد. به گفته علی‌آبادی، بسته‌های حمایتی ویژه‌ای برای مشترکان خانگی و صنعتی که به انرژی‌های تجدیدپذیر روی بیاورند در نظر گرفته شده است. همچنین صنایع انرژی‌بر ملزم شده‌اند تا پایان سال برق مورد نیاز خود را از طریق احداث نیروگاه‌های اختصاصی تأمین کنند، موضوعی که هم از فشار تقاضا بر شبکه می‌کاهد و هم موجب واقعی‌شدن قیمت برق در چرخه اقتصادی کشور می‌شود. با وجود چالش‌های موجود، عملکرد سال جاری صنعت برق، نویدبخش یک تحول تدریجی در مدیریت انرژی کشور است.

در مقایسه با سال گذشته، مصرف برق در تابستان جاری بیش از ۴۵۰۰ مگاوات کاهش یافته و در عین حال، ۲۸۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید افزوده شده است. رشدی که وزیر نیرو آن را حاصل همراهی مردم و ارتقای بهره‌وری می‌داند. اما در ورای این آمار و ارقام، آنچه اهمیت بیشتری دارد، تداوم مسیر گذار به انرژی‌های پاک با اتکا به مشارکت عمومی و ابزارهای نوین مالی است. اگر بسته‌های حمایتی جدید بتوانند اعتماد مردم را جلب کنند و هم‌زمان شفافیت، بازده اقتصادی و کارایی اجرایی را ارتقا دهند، می‌توان انتظار داشت که مدل نیروگاه‌های خورشیدی خانگی به الگویی فراگیر در سراسر کشور تبدیل شود. آینده صنعت برق ایران، نه در انکای صرف به منابع فسیلی، بلکه در گسترش نیروگاه‌های کوچک، مردمی و تجدیدپذیر رقم خواهد خورد. این مسیر، همسو با تحولات جهانی، نه‌فقط راهی برای کاهش فشار بر شبکه، بلکه ضرورتی برای حفظ تاب‌آوری اقتصادی کشور در برابر نوسانات اقلیمی و ژئوپلیتیکی است.

